Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Mari Kruz Aranburu Matxain

Lezo, Gipuzkoa (1947)

Aurkibidea

Biografia

Zaldibian jaioa, baserri batean. 17 urterekin Lezora joan zen zerbitzera. Migel Garbizu lezoarrarekin ezkondu zen bertan. Hiru seme-alaba izan zituzten. Lezoko ikastolaren bultzatzaileetako bat izan zen, senarrarekin batera, eta horri buruz elkarrizketatu genuen.

Zintak

LEZ-117

- **Proiektua**: Badiako ikastola txikiak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia
- **Data**: 2025-03-31
- **Iraupena**: 57 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Sapsootham, Itziar

Pasarteak

1. Pasaia-Lezo lizeoaren aurrekariak eta sorrera

- **Erref**: LEZ-117/003
- **Iraupena**: 0:03:13. **Hasi**: 00:01:20. **Bukatu**: 00:04:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Pasaia-Lezo lizeoa sortu aurreko ikastolen egoera Lezon. Pasaia eta Lezoren arten lizeoaren sorrera. Anekdotak.

2. Ikastolako gurasoen lana dirua lortzeko

- **Erref**: LEZ-117/005
- **Iraupena**: 0:01:47. **Hasi**: 00:04:48. **Bukatu**: 00:06:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Seme-alabak ikastolara eraman zituen. Gurasoek, lan ezberdinak egiten zituzten: gelen garbiketak, tabernan zerbitzatu, afariak prestatu... Lortutako dirua ikastolarentzat bideratzen zen.

3. Lizeoko kuota, autobusentzat

- **Erref**: LEZ-117/006
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:06:35. **Bukatu**: 00:07:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Haurrak lizeora eramateko kuota bat ordaintzen zen. Gehiena, autobusak ordaintzeko izaten zen, ikasle asko jaso behar zirelako. San Pedrokoek dirulaguntzak zituzten, baina Donibanekoek eta Lezokoek adibidez, ez.

4. Arropa-denda, ikastolarentzat dirua lortzeko

- **Erref**: LEZ-117/007
- **Iraupena**: 0:00:47. **Hasi**: 00:07:39. **Bukatu**: 00:08:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Gurasoek bilerak egiten zituzten, ekintzak antolatzeko. Arropa-denda bat jarri zuten.

5. Ikastolako autobusetan lanea

- **Erref**: LEZ-117/009
- **Iraupena**: 0:01:59. **Hasi**: 00:08:33. **Bukatu**: 00:10:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Lizeoa egin bitartean, badiako haur guztiak nahastuta ibiltzen ziren. San Pedrokoak Lezora, Lezokoak Donibanera... Autobusetan laguntzen ibili zen Mari Kruz. Hasieran autobusek ez zuten asegururik.

6. Seme-alabak ikastolara eramateko arrazoia

- **Erref**: LEZ-117/011
- **Iraupena**: 0:01:39. **Hasi**: 00:10:35. **Bukatu**: 00:12:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Seme-alabak ikastolara eramango zituela erabaki zuen, berak ez zuelako euskaraz ikasteko aukera izan. Berak, dena buruz ikasten zuen ezer ulertu gabe.

7. Lezoko ikastolako lehenengo irakaslea

- **Erref**: LEZ-117/012
- **Iraupena**: 0:02:04. **Hasi**: 00:12:14. **Bukatu**: 00:14:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Manuela Larrea, Asun eta Don Inazio izan ziren lehenengo ikastolako

irakasleak. Gero, irakasle gehiago heltzen hasi ziren. Gehienak titulurik ez zuten, eta bazutenek, beldurra zuten ikastolan lan egiteagatik. Batzuentzat euskaraz hitz egitea oso gaizki ikusia zegoen. Konplexuak.

8. Ikastolako udalekuak Rokaforten

- **Erref**: LEZ-117/014
- **Iraupena**: 0:02:31. **Hasi**: 00:15:52. **Bukatu**: 00:18:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Aisia » Mendia eta hondartza » Udalekuak

Laburpena:
Lezoko ikastolako udalekuetara bidali zituen seme-alabak bost urterekin. Mari Kruz ere ibili izan zen udalekuetako sukaldari bezala. Nafarroara joaten ziren, Rokafortera, Errenteriako emakume batek utzitako etxe batera. Etxea oso zaharra zen.

9. Udalekuetan, errekan bainatzen

- **Erref**: LEZ-117/016
- **Iraupena**: 0:01:57. **Hasi**: 00:19:18. **Bukatu**: 00:21:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Aisia » Mendia eta hondartza » Udalekuak

Laburpena:
Udalekuetan, lurrean egiten zuten lo. AStebetez errekara joaten ziren bainatzera, eta beste astebetez igerilekura. Egun osoa pasatzen zuten kanpoan, bai erreka eta bai igerilekua, udalekutik urrun zeudelako. Ogitartekoak eramaten zituzten. Lezoko ikastolako haurrak bakarrik joaten ziren bertara.

10. Ikastolako udalekuetan funtzionamendua

- **Erref**: LEZ-117/017
- **Iraupena**: 0:03:10. **Hasi**: 00:21:15. **Bukatu**: 00:24:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Aisia » Mendia eta hondartza » Udalekuak

Laburpena:
Gauetan asanbladak egiten zituzten andereñoekin. Sukaldariek menu bat pentsatzen zuten. Udalekuak aurrera eramateko dirua, gurasoen kuoten bidez lortzen zen. Hasieran, gurasoek haurrak bisitatzen zituzten udalekuetan. Moztu egin behar izan zen, haurrek negar asko egiten zutelako gurasoak etxera bueltatzen zirenean. Apaizaren bisita izaten zuten.

11. Ikastolako gelak garbitzen eta autobubusean laguntzen

- **Erref**: LEZ-117/018
- **Iraupena**: 0:01:48. **Hasi**: 00:24:25. **Bukatu**: 00:26:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Gurasoek ikastolako funtzionamenduan laguntzen zuten eta Mari Kruzek gelak garbitzen zituen. Lizeoa egin bitartean, ikasleak oso sakabanatuta egoten ziren, herriko lokal ezberdinetan. Haurrak ikastola ezberdinetara eramateko autobusak zeuden eta bertan laguntzen ere ibili zen.

12. Ikastolako ekintzak: Olentzero, jaiotza-bizia...

- **Erref**: LEZ-117/024
- **Iraupena**: 0:02:08. **Hasi**: 00:28:42. **Bukatu**: 00:30:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Inguruko beste ikastolako gurasoekin ez zuten harremanik. Guraso talde bat zegoen Lezon, ikastolako lanak antolatzen zituena. Olentzero ospatzen hasi ziren, baina herrian Erregeak ospatzen ziren eta haurrei zerbait oparitu behar zitzaien ere. Jaiotza-bizian ikastolako haurrek ere parte hartzen zuten.

13. Auzolanean ikastola aurrera eramaten

- **Erref**: LEZ-117/027
- **Iraupena**: 0:01:11. **Hasi**: 00:34:05. **Bukatu**: 00:35:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak

Laburpena:
Herrian beti zegoen jendea prest ikastolan auzolanean laguntzeko: arotzak, igeltseroak... Borondatez lan egiten zuten ikastolan eta gustora egiten zuten, beharrezkoa zen zerbait zelako.

14. Ikastolako ekintzak

- **Erref**: LEZ-117/030
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 00:40:28. **Bukatu**: 00:41:51
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Gurasoentzat ikastaroak antolatzen ziren ikastolan, adibidez, eskuz jostailuak egiteko. Herriak urterto antolatzen zuen zuhaitzak landatzera joateko egun bat eta ikastolakoek bertan parte hartzen zuten.

15. Jaunartzea, Santa Ageda... euskaraz

- **Erref**: LEZ-117/031
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:41:51. **Bukatu**: 00:42:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:
Jaunartzea euskaraz egiteko aukera zegoen. Santa Agedan ikastolakoak ateratzen ziren.

16. Ikastolan erlijioa bai edo ez?

- **Erref**: LEZ-117/034
- **Iraupena**: 0:01:14. **Hasi**: 00:44:07. **Bukatu**: 00:45:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:
Ikastolan erlijioa irakatsi edo ez erabakitzeko orduan, gurasoen artean eztabaidak izan zituzten.

17. Pasaia-Lezo lizeoa eraikitzea oso garestia izan zen

- **Erref**: LEZ-117/036
- **Iraupena**: 0:02:31. **Hasi**: 00:45:47. **Bukatu**: 00:48:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Gaztelutxo elkartea sortu zen Pasaia-Lezo lizeoa martxan jartzeko. Inguruko ikastola guztietako ordezkariak biltzen ziren bertan. Urte asko pasatu ziren lizeoa eraiki zen arte eta azkenean, oso garestia izan zen. Guraso guztiak ikasttolako bazkide egin behar izan ziren,.15.000 pezeta ordaindu behar zituzten.

18. Lizeoa guztiz prestatuta egon gabe hasi ziren klaseak ematen

- **Erref**: LEZ-117/037
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 00:48:18. **Bukatu**: 00:49:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Lizeoa eraikitzen egon zenean, egoera politikoa nahasia zen eta baimenak geldituta egon ziren. Asko kostatu zen lizeoa inauguratzea, eta oraindik guztiz bukatu gabe zegoela hasi ziren ikasleak joaten. BUP-eko ikasketak geroago hasi ziren.

19. Herri ezberdinetako ikasleen artean ezberdintasunak

- **Erref**: LEZ-117/038
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:49:48. **Bukatu**: 00:50:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:
Pasaia-Lezo lizeoko lehenengo ikasleentzat ez zen erraza izan ikastola berrira moldatzea. Herri ezberdinetako haurrak zeuden eta oso ezberdinak ziren. Pikeak ikasleen artean.

20. Lizeoko ikastolako autobuseko anekdotak

- **Erref**: LEZ-117/040
- **Iraupena**: 0:02:47. **Hasi**: 00:50:52. **Bukatu**: 00:53:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Mari Kruz, lizeoko autobusean laguntzen ibiltzen zen, herriz-herri ikasleak eramaten. Gurasoek eskatzen zuten, autobuseko-laguntzaileak ikastolara sartu bihar zirela haurren bila. Horretarako ez zegoen denborarik, ordea. Behin, autobusean 3 urteko haur bat nola falta izan zen kontatzen du.

21. Hasierako urteetako ikastolako materialak, kantak...

- **Erref**: LEZ-117/041
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 00:53:39. **Bukatu**: 00:55:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
Seme-alabek ikastolan fitxak erabiltzen zituzten. Euskarazko material gutxi zegoen. Kanta asko ikasten zituzten, denak euskaraz.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-15

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com